

4.9.2020

STTK:n kommentteja aloitteisiin Keskustan puoluekokoukselle 2020

Kävimme läpi Keskustan puoluekokouksen 263 aloitetta ja kommentoimme 53 aloitetta. Aloitteissa oli paljon mielenkiintoisia avauksia ja meitä ilahduttavat erityisesti lukuisat aloitteet, joihin voimme yhtyä koulutuksen, elinkeinojen ja palvelujen sekä tasa-arvon osalta.

Haluamme keskustelevana keskusjärjestönä osallistua ulkopuolisina siihen yhteiskunnalliseen keskusteluun, jota puoluekokouksissa käydään. Puolueet, kuten ammattiyhdistysliikekin, ovat keskeinen osa demokratiaa. Tarvitsemme avointa vuoropuhelua Suomen ja Euroopan suunnasta.

Toivotamme antoisia keskusteluja ja hyviä päätöksiä tänä poikkeuksellisena aikana. Toivottavasti kommentit innostavat ajatusten vaihtoon kanssamme myös puoluekokouksen jälkeen!

65. Biokaasun kysyntä kasvuun pienen veromuutoksen avulla

66. Biokaasuautojen verotus samalle viivalle sähköauton kansa ja käyttövoimavero pois

67. Polttoaineveron porrastaminen

STTK:lla ei ole suoraa kantaa henkilöautojen eri voimantuottolähteisiin.

Nopeimmin Suomessa yleistynyt autojen voimantuottolähde on tällä hetkellä sähkö. STTK:lla on linjaus sähköautojen latauspisteverkon laajentamisesta valtakunnallisesti. On kuitenkin järkevää, että yhteiskunnassa pyritään luomaan kuluttajille erilaisia rinnakkaisia vaihtoehtoja hiilineutraaliin liikkumiseen. Erilaisten hiilineutraalin liikkumisen tapojen verokohtelun ja kannusteiden tulisi olla samalla viivalla. Sähköautojen määrän laajamittaiseen kasvuun liittyy myös ongelmia, kuten autojen akkuihin tarvittavien harvinaisten metallien vaikea saatavuus.

Biokaasuautojen käyttö on yleistynyt esimerkiksi naapurimaassamme Ruotsissa, jossa myös käytettyjen biokaasuautojen markkina on merkittävä. Myös olemassa olevan polttomoottoriautokannan muuntaminen biokaasuautoiksi on kustannustehokas ja nopea toimenpide, jota Ruotsissa on tuettu valtiovallan toimin. Biokaasuautojen käytön laajentaminen voisi olla myös tehokas siirtymäajan toimenpide osana hiilineutraalin Suomen strategiaa. Biokaasun tuotantoa on mahdollista synnyttää esimerkiksi elintarviketeollisuuden jätevirtojen tai suurtalouskeittiöiden hävikin hyödyntämisestä kiertotalouteen ja sen jakeluverkko on siten mahdollinen toteuttaa valtakunnallisesti.

Aloitteessa 67 mainittua polttoaineveron alueellista porrastamista STTK ei kannata.

69. Työmatkapyöräilyn verovähennyksen omavastuu poistettava

70. Työmatkapyöräilyn verovähennyksen määrä on nostettava oikealle tasolle

Yleisesti erilaisissa verovähennyksissä on aina omavastuu. Muutoin vähennyksiä voi käyttää väärin, erilaisten hyödykkeiden muuttuessa ”ilmaisiksi”. Työmatkapyöräilyn verovähennyksen suuruus on tällä hetkellä noin sata euroa, mutta sen nostaminen on jo hallituksen toimesta vireillä.

71. Suomen sisäisille lennoille asetettava lentovero

Aloitteen tavoitteena on siirtää maan sisäistä liikennettä enemmän raiteille. Suomi on kuitenkin pitkien etäisyyksien maa, eikä rataliikenne ole aina kilpailukykyistä ajankäytön suhteen. Sen sijaan kansainvälisen lentoveron suunnitteluun STTK suhtautuu myönteisesti.

4.9.2020

72. Suomeen säädettävä sementtivero

Sementin valmistus tuottaa huomattavasti hiilidioksidipäästöjä, mutta sementille ei ole toistaiseksi uskottavaa vaihtoehtoa rakennusmateriaalina. Lisäksi sementtivero voisi johtaa sementin valmistukseen ulkomailla, jolloin hiilidioksidipäästöt eivät vähene. Sementin ja betonin käyttöä voidaan pyrkiä vähentämään esimerkiksi puurakentamisella.

73. Työvoiman liikkuvuuden lisääminen vuokra-asuntopulaa helpottamalla

Aloitteen otsikosta voisi päätellä, että aloitteen sisältönä olisi vuokra-asuntojen rakentamisen lisääminen. Aloitteessa esitetään vuokratulon veroprosentin (pääomatulovero) laskemista 10-20 prosenttiin. STTK ei kannata aloitetta, sillä vuokratulon verovähennys ei välttämättä siirry hintoihin, eli alenna vuokrien tasoa. Vuokrien taso määräytyy kysynnän ja tarjonnan mukaan, ja vaihtelee siksi alueellisesti ja paikkakuntaakohtaisesti.

Vuokra-asuntopulan helpottamiseksi tehokkaimpia keinoja on tonttimaan kaavoittaminen kohtuuhintaisten vuokra-asuntojen rakentamiseen erityisesti niillä kaupunkiseuduilla, joilla kysyntä vuokra-asunnoista on kovaa.

75. Syrjäseuduille työtulovähennys

76. Asemakaavan ulkopuolisten rakennusten matalampi kiinteistöverokanta

77. Maaseudun kiinteistöverotusta kehitettävä ja kevennettävä

78. Harvaan asuttujen kiinteistöjen verotusarvot

STTK:n kanta on, että kiinteistöverotusta on uudistettava vastaamaan paremmin kiinteistöjen todellista arvoa. Aloitteessa 75 esitettyä syrjäseutujen työtulovähennystä on mahdotonta kannattaa, koska tarve on suurempi kasvukeskuksissa. Pienituloisen palkansaajan ja vuokranmaksun suhde on ongelmallinen kalleimmilla kaupunkiseuduilla, erityisesti pääkaupunkiseudulla, muttei niinkään syrjäseuduilla, joilla asumisen kustannukset ovat suhteellisesti pienet.

79. Taloyhtiöiden korjausrahastoille verottomat edellytykset

80. Osakkaan maksamat osuudet asunto-osakeyhtiön toteuttamien korjausten työkustannuksista kotitalousvähennykseen oikeuttaviksi

Asunto-osakeyhtiöt voivat jo olemassa olevan lainsäädännön puitteissa valmistautua tuleviin remontteihin kerryttämällä varoja tilille sekä keräämällä ylimääräisiä vastikkeita osakkailta. Lisäksi asunto-osakeyhtiöillä on mahdollisuus siirtää ylijäämäisen tilikauden tulosta asuintalovaraukseen. Aloitteessa 80 mainittua remonttien kulujen oikeutusta kotitalousvähennykseen STTK ei kannata, sillä taloyhtiön remontit, kuten putkiremontti, eivät ole kotitaloustyötä.

81. Metsävähennystä on nostettava ja rajattava sen käyttö pois metsärahasoilta

82. Metsäverot kunnille

83. Metsäverotulot kunnille

84. Metsätalouden verotus tarkasteltava uudelleen aluetalouden näkökulmasta

85. Puunmyynnin hankintatyön verovapaan osuuden nostaminen

86. Metsäteiden rakennuskulujen poistoja nopeutettava verotuksessa

Aloitteessa 81 esitetään metsävähennyksen nostamista 60 prosentista 90 prosenttiin ja sallia metsävähennys myös oikeushenkilöille. STTK ei kannata aloitetta, koska metsätulon verotuksen keventämiselle ei ole muuta perustetta, kuin suosia metsän omistamista. STTK:n tavoitteena ei ole tehdä metsän omistamisesta nykyistä kannattavampaa, eikä myöskään kannattamattomampaa. Eri omaisuuslajien verokohtelun tulisi olla oikeudenmukaista ja taloudellisen toimeliaisuuden näkökulmasta tarkoituksenmukaista.

4.9.2020

Myöskään aloitteissa 82-84 mainittu metsäveron tuoton siirtäminen valtiolta kunnalle ei ole tavoiteltava. Valtio tukee nykyjärjestelmässä kuntia valtionosuusjärjestelmän puitteissa (VOS).

87. Kone- ja laitehankinnoista tuplapoistot v. 2020-2023

Kone- ja laitehankintojen määräaikaisten tuplapoistojen (2020-2023) tavoitteena on investointien vauhdittaminen. Toisin kuin aloitteessa kerrotaan, tuplapoistoja saavat hyödyntää myös maaseudun yrittäjät ja pk-yrittäjät. Aloitteessa kritisoidaan sitä, että poistot voi tehdä vain uusiin laitteisiin. Tyypillisesti on kuitenkin niin, että samasta tuotteesta voi tehdä poistot vain kerran, jolloin on perusteltua, että poistot kohdistuvat vain uusiin laitteisiin ja koneisiin.

88. Investointituki sähkökäyttöisten työkoneneiden hankintaan

Sähkökäyttöisten metsätyökoneneiden tuki voi olla kannatettava tapa tukea toimialan rakennemuutosta ja siirtymää kohti hiilineutraalimpaa metsätaloutta. Toistaiseksi metsäkoneneiden osalta ongelmana kuitenkin on, että raskaiden työkoneneiden laitekanta ei ole kehittynyt ja työkoneneita on saatavilla vain fossiililla polttoaineilla toimivina. Investointituella voi olla laitakannan kehittämistä ja hankintaa tukeva vaikutus ja siten se voi olla perusteltu osana metsätalouden oikeudenmukaista siirtymää kohti hiilineutraalia toimintaa.

89. Rakenteellisen työttömyyden välttäminen turpeesta luovuttaessa ja 120. Turpeen energiakäytöstä luovuttava sosiaalinen oikeudenmukaisuus ja aluetalous huomioiden

STTK pitää tärkeänä, että osana siirtymää hiilineutraaliin Suomeen vuoteen 2035 mennessä arvioidaan tukitoimet ja mahdollinen uudelleen koulutus niiden alojen työntekijöiden osalta, joiden työpaikat tulevat häviämään tai muuttumaan merkittävästä. Tämä rakennemuutos tulee Suomessa koskemaan useimpia toimialoja, mutta turpeesta elantonsa saavien ihmisten kohdalla muutos tulee olemaan erityisen raju, eikä korvaavaa työtä ole välttämättä helppo löytää

Tutkimusten mukaan investoinnit uusiutuvan energian ja energiatehokkuuden ratkaisuihin luovat jopa kolminkertaisen määrän uusia pysyviä työpaikkoja verrattuna fossiili-infrastruktuurin panostuksiin. Nämä työpaikat eivät kuitenkaan synny tyhjistä, eikä perinteisistä elinkeinoista työttömäksi jäävien ihmisten työllistyminen korvaavaan työhön ole itsestään selvää ilman yhteiskunnan voimakasta panosta esimerkiksi uudelleenkoulutukseen, uuteen yritystoimintaan ja uusiin työpaikkoihin. Turvealalla olisi tärkeä käynnistää oikeudenmukaisen siirtymän pilotti, jonka yhteydessä mallinnettisiin hyviä käytäntöjä myös muiden tulevaisuudessa rakennemuutoksen läpikäyvien alojen tarpeisiin. Euroopan unionin elpymisrahaston varojen käyttö tällaiseen kestäväen kehityksen mukaiseen siirtymähankkeeseen voisi olla hyvin perusteltavissa osana kansallista, EU-rahoitteista koronaelvytystä.

STTK kannattaa hallitusohjelman kirjausta puolittaa turpeen energiakäyttö vuoteen 2030 mennessä. Tämä vastannee aloitteen tavoitetta pääpiirtein.

90. Kotitalousvähennyksen laajentaminen kaikenlaiseen korjaamiseen

91. Yhden hengen talouksien kotitalousvähennyksen korottaminen

92. Perheiden verotusta kehitettävä: Ruokakunnan koon mukainen vähennys perheille

93. Opiskeluasuntovähennys tukemaan aikuisiän opiskelua

94. Perintöveron poistaminen

95. Terveyskuitit verovähennykselliseksi

4.9.2020

STTK ei lähtökohtaisesti kannata uusia verovähennyksiä. Matalampi ja tiiviimpi veropohja on verotuksen kehittämisen kannalta kannatettavampi suunta. Opiskelua tuetaan jo monin tavoin, lääkärillä käynnistä saa Kela-korvauksen eikä STTK pidä perintöveron poistoa kannatettavana tai taloudellisen tehokkuuden näkökulmasta perusteltuna avauksena.

101. Yleisradioverosta tulee luopua

STTK ei kannata yleisradioverosta luopumista. Aiempi televisiolupamaksu kohdistui sattumanvaraisesti, eikä sen maksua ollut mahdollista valvoa tehokkaasti tai yhdenvertaisesti. Yleisradiovero on tasapuolinen ja turvaa yleisradion rahoituksen. Vastaava järjestelmä on käytössä useimmissa Länsi-Euroopan maassa.

102. Y-tunnus ilmaiseksi jokaiselle 15-vuotiaalle suomalaiselle

Suurin osa ihmisistä ei tarvitse y-tunnusta ja jo nyt yrityksen voi perustaa alaikäisenä. Y-tunnuksen hankkiminen ei myöskään ole kovin kallista nykyisellään, 60 euroa netissä tai 115 euroa paperisena. Lisäksi joidenkin sosiaaliturvan muotojen anominen saattaa hankaloitua, jos kaikilla on yrittäjäysstatus.

103. Palkkatuki luopuvalle yrittäjälle

Aloitteen sisältö on, että perheyrittäjien sukupolvenvaihdoksen yhteydessä luopuvan yrittäjän voisi palkata palkkatuella yritykseen, joka on siirtynyt uudelle yrittäjälle. Yritysten sukupolvenvaihdosta tuetaan jo nykyisin monin tavoin. Esimerkiksi perintö/lahjaverossa on huojennus perheyrittäjille. Hiljainen tieto voi siirtyä yrittäjältä jälkeläiselle muutoinkin, kuin palkkaamalla entinen yrittäjä palkkatuella firmaan.

116. Paikallista uusiutuvaa

STTK kannattaa aloitetta. Uusiutuvan energian tuotannon tukeminen on kuitenkin ilmastonmuutoksen ja energiaomavaraisuuden kannalta tavoiteltavaa. Lisäksi EU-elpymispaketin 750 miljardista lienee mahdollisuus saada tukea paikalliseen tuuli- tai aurinkovoimaan.

181. Paikkariippumattomuutta aluepolitiikkaan

Koronan aikana etätyö on yleistynyt valtavasti ja digimahdollisuuksien kasvaessa etätyö varmasti yleistyy lisää. Tämä edesauttaa työn tekemistä myös kesämökiltä käsin tai maaseudulla asuen. Tämä myös vähentää työmatkailua ja siten päästöjä ja ruuhkia. STTK:n tavoitteissa on 5G-verkon rakentaminen koko Suomeen, mikä tukisi merkittävästi paikkariippumattoman työn tekemistä. STTK ei ota kantaa valtion virastojen alueelliseen sijoittamiseen, mutta esimerkiksi korkeakouluverkoston alueellinen kattavuus sisältyy STTK:n koulutuspoliittisiin tavoitteisiin.

182. Valtiontakaus muuttotappioalueelta asunnon ostaville lapsiperheille ja 183. Asumislisä osaksi muuttotappiokuntien lapsiperheiden lapsilisää

Aloitteessa nro 182 kuvatun esityksen toteuttaminen on haasteellista. Takauksen rajaaminen nimenomaan lapsiperheille olisi vaikeaa ja epätarkoituksenmukaista. Suomessa muuttotappioalueet ovat keskenään hyvin erilaisia ja syyt poismuuton taustalla vaihtelevat merkittävästi. Valtiontakauksista voi aiheutua suuria, osin ennakoimattomia taloudellisia vaikutuksia valtiolle. Muuttotappioalueelle muuttavat hyötyvät jo nyt siitä, että asunnot ja muut elinkustannukset ovat näillä alueilla pääosin edullisia. STTK ei kannata esitystä.

4.9.2020

Aloitetta 183 perustellaan muuttotappion vähentämällä, kun maaseudulla asuminen tulee kannattavammaksi. Tämä ei kuitenkaan ole tarkoituksenmukainen tapa edistää muuttotappioalueiden elinvoimaa, koska asuminen on siellä halpaa jo nyt. Keskeinen tapa lisätä muuttotappiokuntien asukaslukua on elinvoiman edistäminen erityisesti elinkeinorakennetta monipuolistamalla sekä ylläpitämällä kattavaa korkeakouluverkkoa.

188. Tarvitaan peruskoulu 2070 -uudistus

Aloitteessa kiinnitetään oikein huomio tarpeeseen käynnistää mittava koulutuksen uudistus, joka huomioi ikäluokkien pienenemisen ja alueellisen ulottuvuuden perusopetuksen järjestämisessä sekä sen edellytyksissä. STTK ei kuitenkaan kannata esitystä pienten lasten koulusta, jossa esiopetus ja perusopetuksen kaksi ensimmäistä luokkaa yhdistettäisiin.

191. Kansalaistaidon yleiskurssi peruskouluun

STTK pitää tärkeänä yleisten työelämä- ja yhteiskuntataitojen merkityksen esille nostamista ja jakaa aloitteessa esille nostetun huolen. Vaikka näiden taitojen opettelu on huomioitu opetussuunnitelmissa peruskoulussa ja toisella asteella, on niiden painoarvoa syytä kasvattaa. STTK:n tavoitteena on vahvistaa työelämäosaamista kaikilla koulutusasteilla aina peruskoulusta korkeakoulutukseen. Työelämäosaamisen perusteiden hallinta helpottaa nuorten siirtymistä työelämään ja tukee myös työpaikkojen mahdollisuuksia työllistää ja perehdyttää nuoria työnhakijoita.

203. Nuorille mielekäs oikotie työelämään

204. Oppisopimuskoulutus arvostetummaksi

On hyvä, että aloitteissa kiinnitetään huomiota nuorten integroitumiseen työelämään peruskoulun päättymisen jälkeen. Aloitteissa ei kuitenkaan huomioida hallitusohjelman mukaista oppivelvollisuuden pidentämistä ja toisen asteen koulutuksen muuttamista maksuttomaksi perusasteen päättävälle. Oppisopimuskoulutukseen liittyen ei ehkä ole osattu huomioida, että mahdollisuus sisältyy ammatilliseen koulutukseen jo nykyisin. Oppisopimusjärjestelmän kehittämistä näyttäisi lähinnä hidastavan työnantajien heikko järjestelmän tuntemus sekä haluttomuus palkata nuoria töihin oppisopimuksella.

206. Toisen asteen koulutukseen osallistuminen kotipaikkakunnalta

Seuraava sote-uudistukseen verrattava uudistus tulee koskemaan koulutusta. Miten turvataan kaikkien oikeus toisen asteen opintoihin, kun ikäluokat pienenevät? Millä edellytyksillä toisen asteen koulutusta järjestetään? STTK katsoo, että Keskustan tekemä linjaus, että jokaisella pitäisi olla mahdollisuus toisen asteen opintoihin kotipaikkakunnaltaan käsin, on tärkeä näkökulma keskusteluun.

210. Korkeakouluopintoihin pakollinen työelämäjakso

STTK kiittää tästä aloitteesta. Käytännössä korkeakoulujen autonomia rajoittaa mahdollisuuksia toteuttaa tätä tahtotilaa. Erityisen hyvää aloitteessa on se, että puoluehallituksen vastausehdotuksessa nostetaan esille korkea-asteen oppisopimustyyppinen malli keinona lisätä työelämälähtöisyyttä korkeakoulutuksessa. Tätä myös STTK on tavoitellut, ja yhdessä Suomen Yrittäjien kanssa olemme esittäneet tähän liittyvän valmisteluhankkeen käynnistämistä osana käynnissä olevan jatkuvan oppimisen uudistuksen toteuttamista. Oppisopimus käsitteenä tosin ohjaa liiaksi ajatukset sopimukseen ja sen määrittelyyn, joten olemme päätyneet käyttämään tässä yhteydessä korkeakoulujen paremmin tunnistamaa työn opinnollistamisen käsitettä.

4.9.2020

212. Korkeakoulutuksen laadusta ei ole varaa tinkiä

Aloite on tärkeä nosto, jossa otetaan esille erityisesti sairaanhoitajakoulutus. Tätäkin tavoitetta edistäisi työelämälaheisuuden vahvistaminen korkeakoulutuksessa. Tähän toki tarvittaisiin myös resurssit.

220. Ylemmän amk-tutkinnon nimi muutettava muotoon "Maisteri AMK"

Tämän aloitteen sisältö on pitkän keskustelun jatkumoa. On vaikea nähdä, miten yksin tutkintonimikkeen nimeä muuttamalla lisättäisiin tutkinnon tunnettuutta ja painoarvoa työelämässä. Sinänsä STTK ei tätä vastusta tutkintonimikkeiden muutosta.

223. Perhevapailta olevien heikosti koulutettujen vanhempien kouluttautumista kannustettava

Kiitämme todella hyvästä ja tärkeästä aloitteesta. Laajemmin kyse on siitä, miten matalan osaamisen varassa olevia voidaan kannustaa koulutukseen ja sitä kautta edistää heidän asemaansa työmarkkinoilla. Tässä joukossa on paljon myös mm. maahanmuuttajataustaisia vanhempia, erityisesti äitejä. Sinänsä asia on tunnistettu ja nk. koulutuksessa aliedustettujen ryhmien osallistumisen lisäämiseen etsitään parhaillaan keinoja käynnissä olevassa jatkuvan oppimisen uudistuksessa.

242. Tukea etäomaishoitajille

Etäomaishoitajuus on todennäköisesti nouseva trendi tulevina vuosina. Tärkeätä on, että niin varsinainen asiakas kuin hänen omaishoitajansakin saavat riittävät ja osaavat ammattilaisten palvelut tuekseen. Omaishoitajuus ei saa olla pakotettua ja ammattilaispalvelujen puutteista aiheutuvaa. Aitoon vapaaehtoisuuteen pohjautuva omaishoitajuus ansaitsee asianmukaisen sosiaaliturvan omaishoitajalle. Omaishoitajina tarvitaan miehiä ja naisia, siitä ei saa tulla ylikuormitusta aiheuttavaa tai tasa-arvokehitystä vaarantavaa loukkua keski-ikäisille naisille.

Etätyön lisääntyminen jäänee pysyväksi, jolloin se tuo mahdollisuuksia myös etäomaishoitoon. Esimerkiksi toimintakyvyllään rajoittuneen eläkeläisen läheiset voisivat sopia työskentelevänsä vuorotellen ja säännöllisesti joitakin päiviä etänä apua tarvitsevan omaisensa kotoa käsin. Tämän tyyppisiä käytäntöjä tukevan lainsäädännön tarvetta olisi hyvä selvittää. Yhteistyö kolmannen sektorin ja heidän kehittämishankkeidensa kanssa on hyödyllistä omaishoitoon liittyvissä kysymyksissä.

246. Vuoroasuvat lapset huomioitava sosiaaliturvan uudistuksessa

Lasten vuoroasuminen tulee todennäköisesti edelleen yleistymään lähivuosina, ja sosiaaliturvan sekä palvelujen mukauttaminen näihin tilanteisiin on kiireellinen tehtävä lapsien ja perheiden hyvinvoinnin turvaamiseksi. Toisaalta yhden pysyvän osoitteen merkityksen kyseenalaistavia tilanteita saattaa olla muitakin ja myös aikuisilla, ja näitäkin tilanteita olisi hyvä tarkastella sosiaaliturvan ja palvelujen näkökulmasta.

Esimerkiksi eroperhe saattaa päätyä tilanteeseen, jossa lapset jatkavat asumista entisessä kodissa ja yhdessä osoitteessa, mutta vanhemmat vuorottelevat asumista lapsien luona ja uusissa kodeissaan. Toisaalta myös vaikkapa vapaa-ajan asumisen merkitys ja volyyymi kasvavat, jolloin voitaisiin ajatella mahdollisuutta pitää kahta vakituista osoitetta ja mahdollisesti kahta kotikuntaa, jotka jakaisivat keskenään kuntaverotulot.

4.9.2020

250. Erikoissairaanhoidon palvelujen järjestäminen lähipalveluna

251. Laadukkaista lähipalveluista on huolehdittava sote-uudistuksen yhteydessä

Aloitteet erikoissairaanhoidon saamisesta asiakasta lähelle, sekä riittävien ja laadukkaiden lähipalvelujen turvaaminen sote-uudistuksessa ovat kannatettavia. Sote-uudistuksen myötä on mahdollisuus lisätä sote-ammattilaisten liikkuvuutta. Samalla pitää huolehtia ammattilaisten työskentelyolosuhteista ja työsuhteen ehdoista, sekä hyödyntää täysimääräisesti monipuolisia digipalveluja sote-sektorin asiakkaille. Kehittämistyössä tarvitaan koko moniammatillista sote-tiimiä, jossa esimerkiksi koulutetuilla hoitoalan ammattilaisryhmillä on tärkeä rooli. Koulutettu hoitoalan ammattilainen lähipalveluna asiakkaan kotona/kotipaikkakunnalla voi myös helpottaa esimerkiksi erikoissairaanhoidon etäkonsultaatioiden toteuttamista.

253. Hoitajia Suomeen ulkomailta

STTK on esittänyt, että Suomeen tarvitaan tällä hallituskaudella laaja kansainvälisen rekrytoinnin ohjelma, jonka tavoitteena lisätä työperäistä maahanmuuttoa Suomeen sekä lisätä ulkomaalaisten opiskelijoiden hakeutumista Suomeen suorittamaan korkeakoulututkintoa. Suomen väestörakenne, työikäisen väestön nopea väheneminen sekä aseman turvaaminen pienenä avoimena kansantaloutena edellyttää kasvavaa maahanmuuttoa. Tällä hallituskaudella on tavoitteena käynnistää esimerkiksi osana kansallista Talent Boost –ohjelmaa toimialakohtaisia pilottihankkeita, joissa erityisesti työvoimapulasta kärsivien alojen työvoimavirtoja pyrittäisiin vauhdittamaan.

STTK pitää tärkeänä, että kansainvälisen rekrytoinnin ohjelma sisältää myös kotouttamisen kehittämisen sekä ulkomaalaiseen työvoimaan liittyvän harmaan talouden torjunnan. Ennakoivalvontaa tulee parantaa erityisesti vaatimalla nykyistä tarkempia tietoja työsuhteen ehdoista työlupahakemusta tehtäessä. Työvoiman epäasiallisesta kohtelusta seuraavien rangaistusten asteikkoa tulee tiukentaa nykyisestä merkittävästi.

Erityisesti sote-aloille rekrytoitaessa on keskeistä huomioida tutkintojen tunnustamiseen sekä täydentämiseen liittyvät haasteet erityisesti niillä aloilla, joilla toimiminen edellyttää Valviran myöntämää ammatinharjoittamislupaa sekä oikeutta käyttää nimikesuojattua ammattinimikettä. Tästä syystä olisi välttämätöntä luoda vakiintunut ammatilliseen pätevöitymiseen ja riittävän kielitaidon saavuttamiseen liittyvä opintoväylä, joka on mahdollista suorittaa joko Suomessa tai kolmannessa maassa (suomalaisen koulutuksen järjestäjän tuottamana). Sote-aloilla hyvä suomen tai ruotsin kielen taito on välttämätön, jotta potilasturvallisuus ja palvelun laatu voidaan varmistaa.

STTK korostaa, että kansainvälisessä rekrytoinnissa tulee noudattaa eettisen rekrytoinnin pelisääntöjä. Erityisen tärkeää tämä on sosiaali- ja terveydenhuoltoalalla. Suomi ei myöskään voi siirtää omaa työvoimapulaansa kehitysmaiden kannettavaksi eli rekrytoida aktiivisesti maista, joissa on pulaa koulutetusta avainosaajista. Ulkomailta rekrytoinnin tavoitteena eivät voi myöskään olla säästöt tai työehtojen polkeminen sekä tätä kautta kaksien työmarkkinoiden luominen.

Eettisen rekrytoinnin periaatteisiin kuuluu myös, että ammattilaisia rekrytoitaessa heidän etenemistään tuetaan koulutusta vastaaviin tehtäviin. Esimerkiksi sairaanhoitajien rekrytointi hoiva-avustajiksi vie hoitajat ammatilliseen umpikujaan, josta eteneminen sairaanhoitajaksi voi olla koulutuspolun puuttuessa vaikeaa.

262. Työllisyyspolitiikassa otettava huomioon naisten asema

STTK kannattaa työelämän tasa-arvon lisäämistä, jossa tärkeässä roolissa on naisten työmarkkina-aseman parantaminen. Asian edistäminen edellyttää eri toimijoiden erilaisia, samanaikaisia toimenpiteitä: tarvitaan nykyistä täsmällisempää ja paremmin työntekijän asemaa turvaavaa lainsäädäntöä, työmarkkinajärjestöjen omia ja yhteisiä toimenpiteitä sekä

4.9.2020

työpaikkatasolla laadukkaampia ja konkreettisempia tasa-arvosuunnitelmia, jolla voidaan nopeastikin parantaa työpaikan tasa-arvotilannetta. Työpaikkatasolla korostuu henkilöstöedustajien rooli sen valvomisessa, että työpaikalla aktiivisesti edistetään tasa-arvoa ja ettei työpaikalla esiinny minkäänlaista syrjintää millään perusteella.

Tasa-arvoinen työelämä on oikeudenmukaisen, tuottavan ja laadukkaan työelämän perusta. On häpeällistä, että Suomessa naisten ja miesten välinen perusteeton palkkaero ei ole vuosien kuluessa kaventunut olennaisesti.

Hallitusohjelma sisältää erittäin hyviä kirjauksia tasa-arvon ja samapalkkaisuuden edistämiseksi ja STTK pitääkin tärkeänä, että hallitus myös käytännössä toteuttaa hallitusohjelmaan kirjatut toimenpiteet mahdollisimman pikaisesti. Toimenpiteiden valmistelu tulee tehdä kolmikantaisesti.

263. Sama palkka samasta työstä

Aloitteessa on todettu, että nykyvauhdilla palkkaero olisi kurottu umpeen 2090. On syytä huomata, että emme voi "tuudittautua" siihen, että palkkaero jatkossa kaventuisi edes samaa vauhtia, vaan riskinä on, että palkkaero voi kaventumisen sijasta myös kasvaa. Sen takia tarvitaan vaikuttavia ja tehokkaita toimenpiteitä, ettei palkkaero pääse kasvamaan ja että se kaventuu merkittävästi nykyistä nopeammin.

STTK näkee keskeisinä keinoina perusteettomien palkkaerojen löytämisessä ja korjaamisessa palkka-avoimuuden lisäämistä lainsäädännössä. STTK:n mielestä henkilöstön edustajan on saatava koko henkilöstön palkkatiedot kaikkine palkanosineen. Jatkossa voidaan palkka-avoimuutta vaiheittain lisätä, mutta se edellyttää samanaikaisesti myös palkkatietämyksen lisäämistä. Tällä hetkellä työntekijöillä ei ole riittävästi palkkatietämystä voidakseen arvioida palkkojen oikeudenmukaisuutta ja laillisuutta.

Samapalkkaisuuden edistämässä toinen tärkeä keino on se, että työpaikoilla on työn vaativuuden arviointijärjestelmään perustuvat avoimet ja läpinäkyvät palkkausjärjestelmät – ja, että niitä myös käytännössä sovelletaan oikein.

Suomessa naiset ja miehet osallistuvat lähes yhtä paljon työelämään, mutta naiset käyttävät edelleenkin valtaosan perhevapaista – varsinkin pitkistä. Vanhempien kesken tasaisemmin jakautuvat perhevapaat lisäisivät tasa-arvoa niin työelämässä kuin kotona, ja niillä olisi positiivinen vaikutus naisten työmarkkina-asemaan ja sukupuolten välisen palkkaeron kaventamiseen.

Samasta ja samanarvoisesta työstä on maksettava sama palkka. STTK pitää tärkeänä, että "samanarvoiselle työlle" saataisiin yhteinen kriteeristö, muuten on vaikeaa vertailla eri aloilla olevia hyvinkin erilaisia töitä, jotka vaativuudeltaan voivat olla samanarvoisia ja niistä pitäisi siis maksaa sama palkka.

Suomessa vuodesta 2006 lähtien ollutta kolmikantaista samapalkkaisuusohjelmaa tarvitaan edelleen. Vaikka se ei olekaan saavuttanut tavoitettaan, on sillä ollut tärkeä merkitys eri osapuolten sitoutumisessa samapalkkaisuustavoitteen edistämiseen. Ohjelman uudesta kaudesta on saatava edellisiä kausia kunnianhimoisempi, tehokkaampi ja vaikuttavampi.

4.9.2020

264. Keskusta tukemaan sellaista hallituksen tasa-arvo-ohjelmaa, joka todella parantaa naisten asemaa

Aloitteeseen kirjatut 6 kohtaa ovat kannatettavia.

Hallitusohjelmaan on kirjattu tavoite nostaa Suomi tasa-arvon kärkimaaksi ja siihen on vielä valitettavasti pitkä matka. Tarvitaan määrätietoisia ja vaikuttavia toimenpiteitä, jotta tavoite voidaan saavuttaa.

Lisätietoja:

Elena Gorschkow, elena.gorschkow@sttk.fi, 044 743 1725
yhteiskuntavaikuttamisen päällikkö